

УДК 330.341

А. Оксентюк

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ

В сучасній науці менеджменту сформувалися протилежні за своїм характером висновки про те, що слід розуміти під концепцією соціальної відповідальності бізнесу. З однієї точки зору, організація (підприємство) розглядається як економічна цілісність, яка виконує економічну функцію виробництва продукції і послуг, необхідних для суспільства з вільною ринковою економікою, одночасно забезпечуючи робочі місця і максимальні прибутки. З іншої точки зору, організація (підприємство), окрім економічної цілісності, є складовою суспільного середовища, фактори якого (місцеві громади, споживачі, постачальники, союзи і об'єднання, працівники і акціонери тощо) можуть сильно впливати на ефективність роботи і досягнення мети. З цієї точки зору, окрім забезпечення ефективності, прибутку і дотримання законів, бізнес несе відповідальність перед суспільством і повинен спрямовувати частину своїх коштів по соціальних каналах (захист навколишнього середовища, освіта, культура і охорона здоров'я, захист прав споживачів тощо). Приймаючи участь в різноманітних соціальних програмах, бізнес створює для себе сприятливі умови для зростання прибутків на довгострокову перспективу, оскільки у споживачів, постачальників та місцевої спільноти формується позитивний образ організації (підприємства).

Однак, частина представників бізнесу (в т.ч. і вітчизняного) рахує, що направляючи частину своїх коштів на соціальні програми вони порушують принципи максимізації прибутку, і в кінцевому результаті, переносять ці видатки на споживачів у вигляді підвищення цін. Це свідчить про те, що персонал будь-якої організації (підприємства), який добре підготовлений до діяльності в сферах економіки, ринку, техніки, не має досвіду у вирішенні проблем соціального характеру. Тут велику роль повинні відіграти спеціалісти, які працюють у відповідних державних установах та добровільних організаціях.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що соціальна відповідальність бізнесу – це певний рівень добровільної реакції на соціальні потреби суспільства. Бізнес повинен направляти частину своїх ресурсів на користь місцевих громад, в яких функціонує підприємство та його підрозділи, відгукуватись на проблеми, які виникають в соціальному середовищі (формується позитивне ставлення). Не виникає сумніву, що прибуток важливий для виживання організації, і що виживання стоїть на першому місці, а пізніше – проблеми суспільства. Керівництво будь-якої організації повинно використовувати всі можливості для отримання прибутків та розвитку. В той же час воно повинно пам'ятати, що в інтересах організації важливо виконувати будь-які розумні очікування, які сформувалися по відношенню до неї всередині місцевої спільноти і різноманітних прошарків суспільства.

Таким чином, з приводу соціальної відповідальності бізнесу існує дві точки зору. У відповідності з однією, організація є соціально відповідальною, якщо максимізує прибуток, не виходячи за межі законів і норм державного регулювання (юридична відповідальність). У відповідності з іншою – окрім адекватного реагування на економічні обставини, керівництво повинне відповідально відноситися до гуманітарного і соціального впливу ділової активності на працівників, споживачів і громадські об'єднання, в середовищі яких функціонує організація, вносити позитивний внесок у життя суспільства.